

Кость Олександр

студент,

науковий керівник: Ярошук Олексій

кандидат економічних наук, доцент

Західноукраїнський національний університет

ТРАНСФОРМАЦІЯ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ІНСТРУМЕНТАРІЮ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ У ЦИФРОВУ ЕПОХУ

Формування ефективної системи управління підприємством у цифрову епоху неможливе без надійного обліково-аналітичного інструментарію, здатного забезпечити повну, достовірну й оперативну інформацію для прийняття рішень. Умови цифрової економіки обумовлюють необхідність трансформації традиційних підходів до бухгалтерського обліку, внутрішньогосподарського контролю, економічного аналізу та управління на основі даних (data-driven management). Відтак, обліково-аналітичний інструментарій виступає не лише як джерело інформації, але й як активний елемент стратегічного управління, що формує інформаційний каркас усіх бізнес-процесів.

До складу сучасного інструментарію управління входять не лише класичні методи фінансового аналізу, маржинального підходу, ABC-калькулювання, бюджетування та управлінського контролю, а й інтелектуальні аналітичні модулі корпоративних інформаційних систем, зокрема ERP, BI, CRM. Особливої актуальності набуває впровадження цифрових платформ, які дають змогу поєднати бухгалтерський, управлінський і податковий облік в єдиній базі, підвищити прозорість фінансових потоків та забезпечити наскрізний моніторинг ключових показників ефективності (KPI) в реальному часі.

У цифровій економіці акцент зміщується з постфактум-аналізу на прогнозну та імітаційну аналітику. Це передбачає інтеграцію інструментів моделювання сценаріїв, аналізу чутливості, а також використання технологій штучного інтелекту й машинного навчання для виявлення закономірностей у поведінці споживачів, ресурсному споживанні та фінансових ризиках. У поєднанні з інтернетом речей (IoT), хмарними рішеннями й великими даними (Big Data), сучасний обліково-аналітичний інструментарій дає змогу підприємствам реалізовувати адаптивне, проактивне й візуалізоване управління.

Не менш важливим є управління витратами, рентабельністю, ліквідністю та платоспроможністю із використанням таких інструментів, як CVP-аналіз, матриця витрати-обсяг-прибуток, аналіз грошових потоків у розрізі діяльності та підрозділів. При цьому значну роль відіграє діджиталізований аудит, автоматизоване управління ризиками та внутрішній контроль на основі нормативно-довідкової інформації, що закладається в ядро інформаційної системи.

Таким чином, у цифровій економіці обліково-аналітичний інструментарій виступає не лише як технічна підтримка облікових функцій, а як стратегічна система управління, що забезпечує синергію між обліком, аналізом, контролем і плануванням. Його ефективна реалізація потребує перегляду функціональної ролі облікових працівників, підвищення цифрової компетентності персоналу, впровадження наскрізної аналітики та інтеграції інформаційних потоків у реальному часі. Подальші дослідження варто зосередити на розробці галузевих моделей цифрової трансформації обліково-аналітичних процесів і побудові системи моніторингу цифрових KPI управлінської ефективності.

Список використаних джерел

1. Ярощук О. В. Ризик-менеджмент в управлінні капіталом підприємства. Економічний аналіз. 2012. Т. 11, № 1. С. 460–466.
2. Спільник, І. В., Ярощук О. В. Принцип системності в аналітичних дослідженнях. Економічний аналіз. 2018. Том 28. № 2. С. 182-190.
3. Ярощук, О. В. Проблемні аспекти розвитку вітчизняної аналітичної науки та практики [Текст] // Прикладна економіка - від теорії до практики : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. [м. Тернопіль, 20 жовт. 2016 р.] / редкол. : Б. О. Язлюк, П. Р. Пуцентейло, Р. Ф. Бруханський [та ін.]; відп. за вип. П.Р. Пуцентейло. Тернопіль : Вектор, 2016. С. 251-254.
4. Belova I., Yaroshchuk O., Homotiuk A. Development of digitalization processes in the European Union: prospective experience for Ukraine. Ekonomichnyy analiz. 2023. Vol. 33, No. 1. P. 180–191.
5. Horngren C. T., Sundem G. L., Stratton W. O., Burgstahler D., Schatzberg J. Introduction to Management Accounting. 17th Global Ed. London: Pearson Education, 2022.
6. Drury C. Management and Cost Accounting. 10th Ed. Cengage Learning, 2017.
7. Deloitte. Tech Trends 2024: The kinetic enterprise. <https://www2.deloitte.com>